

СТАНОВИЩЕ

НА ПРОФ. Д-Р АТАНАС КАРАФЕЗЛИЕВ

РЪКОВОДИТЕЛ КАТЕДРА „ДУХОВИ И УДАРНИ ИНСТРУМЕНТИ”

ИНСТРУМЕНТАЛЕН ФАКУЛТЕТ

ОТНОСНО ДИСЕРТАЦИОНЕН ТРУД НА ТЕМА:

**„СТИЛОВИ ОСОБЕНОСТИ И ИНТЕРПРЕТАЦИЯ
НА БАРОКОВИ ПРОИЗВЕДЕНИЯ ЗА ФАГОТ
С ИСТОРИЧЕСКИ И СЪВРЕМЕНЕН ИНСТРУМЕНТ”
ЗА ПРИСЪЖДАНЕ**

НА ОБРАЗОВАТЕЛНА И НАУЧНА СТЕПЕН „ДОКТОР”

НА САБИНА ТОДОРОВА ЙОРДАНОВА

БИОГРАФИЧНИ ДАННИ: Сабина Йорданова завършва НМУ „Любомир Пипков“ със специалност фагот и продължава образованието си в Германия и Естония. Получава магистърски степени за солист от Висшето училище за музика „Франц Лист” във Ваймар (2008), Естонската академия за музика и театър (2011), както и от Университета по изкуствата в Берлин (2019). Сабина Йорданова е носител на много награди за солово изпълнение и камерна музика от национални и международни конкурси. Солов и камерен изпълнител с множество изяви, между които участия във фестивалите „Софийски музикални седмици”, „Изкуството на барока”, „Дни на музиката в Балабановата къща”, „Музикални вторници”, Kölner Fest für Alte Musik, Naapsalu Early Music Festival и др. Като оркестрант Сабина Йорданова е работила в Нов симфоничен оркестър (България), Филхармония на нациите (Германия), Софийска филхармония, Малайзийски филхармоничен оркестър, Филхармоничен оркестър към Националния форум за музика във Вроцлав (Полша), Естонски национален

симфоничен оркестър и много други. Опитът на Сабина Йорданова в областта на историческата интерпретация с автентични инструменти – дулциан, бароков, класически и романтичен фагот включва самостоятелни концерти, проекти с бароковите ансамбли Akademie für Alte Musik Berlin, Cordevento, бароков оркестър „Corelli”, както и записа на компактдиска "4 elemens - 4 seasons " с Akademie für Alte Musik Berlin. Понастоящем Сабина Йорданова е преподавател по фагот в НМУ „Любомир Пипков”, както и преподавател по оркестрови трудности и сола в НМА „Проф. Панчо Владигеров”, Инструментален факултет, Катедра „Духови и ударни инструменти”.

Сабина Йорданова има солидна биография, съчетание на висок образователен статус и богат професионален опит. Интересите ѝ, свързани със старата музика и автентичния инструментариум дават точните насоки на научното изследване и подбора на тема на научния труд.

Изследването се състои от 140 страници с включени изображения и нотни примери. Съдържа: увод, три глави, заключение, справка за приносите на дисертационния труд, библиография, включваща 34 източника на информация, от които 2 на български език, и 32 източника от чуждестранната литература. Съдържа също списък с публикациите на докторанта, свързани с темата, описание на художествено-творческата дейност на докторанта, както и приложение с партитури на разглежданите произведения.

Обект на изследването са три барокови произведения – *Sonata Settima* за фагот и басо континуо от Джовани Антонио Бертоли, концерт за фагот, струнни и басо континуо в сол мажор (RV 439) от Антонио Вивалди и соната за фагот и басо континуо във фа минор (TWV 41:f1) от Георг Филип Телеман.

Предмет на изследването представляват стиловите особености и интерпретацията. Направените анализи на трите творби поставят важни въпроси и разглеждат различни аспекти, свързани с особеностите при интерпретиране на солови барокови произведения с исторически и съвременен фагот и предлагат подходи към изясняване на възникналите въпроси. В труда са предложени някои решения за определени изпълнителски проблеми, които се срещат често при интерпретацията на разглежданите произведения. Особено ценно в случая е това, че докторантът изхожда от гледна точка на собствената си интерпретация на произведенията. Използваните методи на изследване са както исторически, хронологичен и описателен, така и аналитичен и, както вече изтъкнах, практически.

Целите и задачите, които си поставя докторанта, а именно:

- да бъдат описани някои основни барокови принципи за интерпретация;
- да бъде описано тяхното приложение в произведенията за фагот от бароковата епоха;
- да бъде описана разликата между историческите предшественици на съвременния фагот – дулциан и бароков фагот, и съвременния инструмент;
- да бъдат описани основните разлики при интерпретацията с тези инструменти;
- да бъдат изпълнени и анализирани няколко произведения от тази епоха;

са изпълнени в цялост.

В Първа глава на труда се прави кратък преглед на историческото развитие на фагота. За да се придобие представа за вида и функциите на

инструмента преди появата на бароковия фагот, състоящ се от четири части, се разглежда историята на дулциана – предшественик на бароковия фагот – в контекста на ранните му имена, конструкция, използването му в различните региони и музиката, написана за него. С този обстоен исторически преглед Йорданова показва вещо познаване на материята свързана с развитието на инструмента.

Във Втора глава от труда са описани разглежданите стилове и техните особености като се започне от ранният бароков „фантастичен стил”, премине се през италианският инструментален концерт при Антонио Вивалди и се стига до т. нар. „смесен стил”, породен от стремежът към синтез на националните стилове (френски и италиански), както и стария бароков и новия галантен стил от XVIII век нататък. Сполучливата последователна структура на труда намира в тази глава преход към методическата част, а именно материала изложен в трета глава.

В Трета глава изследването се фокусира върху историята и стиловите особености на всяко от избраните произведения за фагот. Разглеждането на избраните творби е с практическа насоченост от гледна точка на проблематиката при изпълнение с исторически и със съвременен фагот. Точно тук Йорданова затваря рамката с анализирането на трите емблематични за фагота произведения и различията и спецификите при тяхното интерпретиране на двата инструмента.

Приносите на настоящия дисертационен труд са следните:

- за първи път у нас се изследва тази тема;
- за първи път у нас се прави съпоставка между исторически и съвременен фагот;
- за първи път у нас е споделен практическия опит за изпълнение с исторически инструментариум от семейството на фагота;

- изведени са принципите за свирене на исторически и съвременен фагот;
- особено значим принос представляват първите концертни изпълнения в България на произведения за фагот от епохата – солови и ансамблови, интерпретирани както с исторически, така и със съвременен инструмент. Те са описани в раздел „Художествено-творческа дейност”.
- Въз основа на посочените приноси настоящият дисертационен труд представлява:
- задълбочено и детайлно проследяване на възникването и развитието на предшествениците на съвременния фагот, като за първи път в България изрично се посочват разликите между инструментите дулциан и бароков фагот.
- първи опит за задълбочено изследване на солови барокови произведения за фагот, като основа за аргументиране на тяхната интерпретация представляват стила на съответния период, музикалният език и композиционната техника на композиторите, историята и обстоятелствата, свързани със създаването на творбите, както и техническите особености при изпълнение с исторически и съвременен инструмент. Настоящото изследване би могло да послужи като отправна точка за исторически информираната интерпретация на разглежданите произведения, както и за техни бъдещи изследвания.
- източник на предложения за преодоляването на някои техническо-инструментални и художествени проблеми, които биха могли да възникнат при интерпретацията на разглежданите произведения.

- ресурс от информация относно различните етапи от развитието на инструменталната музика през епохата на барока и съответните композиционни техники и стилови особености.

От така изведените приноси може да се направи заключение, че трудът определено има приносен характер, качество, за което има заслуги не само докторанта, но и неговия научен ръководител.

В заключение бих желал да споделя свои лични впечатления от докторанта. Познавам Сабина Йорданова като инструменталист от много висока класа, както от нейните солови изпълнения, така и в работата си с нея като оркестрант в различни оркестрови формации. Имал съм възможност да свиря с нея и в камерен ансамбъл и съм се убедил в нейните изключителни качества на фаготист с висока култура, владеещ перфектно различни стилове и добър познавач на оркестровия и камерен репертоар от старата музика до музиката на нашето съвремие. Всичко това ѝ е дало възможност да изследва и развие тази новаторска тема, този научен труд, който би допринесъл много за един нов път за развитие на националната ни школа по фагот и приложението на инструмента в родната ни оркестрова практика.

След всичко изложено до тук давам своето положително становище и предлагам на уважаемото научно жури да присъди образователната и научна степен „Доктор” на Сабина Тодорова Йорданова, редовен докторант по направление 8.3 Музикално и танцово изкуство, Катедра „Духови и ударни инструменти”, Инструментален факултет на НМА „Проф. Панчо Владигеров”.

19.12.2022

Проф. д-р Атанас Карафезлиев